

αντιθέτως, δεν δεσμεύονται σε κανένα ανώτατο επιτόκιο²², αφού «αυτό καθορίζεται στον ελεύθερο ανταγωνισμό», όπως ισχυρίστηκε και ο αρμόδιος υπάλληλος της διεύθυνσης εποπτείας πιστωτικού συστήματος της Τράπεζας της Ελλάδος. Έτσι, τα καταναλωτικά δάνεια και οι πιστωτικές κάρτες δίνονται με επιτόκια πολύ ανώτερα του 10%, το οποίο ορίζεται ως όριο για τους μεταξύ των πολιτών δανεισμούς!

Να επισημανθεί ότι οι κερδοσκοπικές ρυθμίσεις εναντίων των πολιτών-πελατών, τόσο του κράτους όσο και των τραπεζών, εντείνονται ιδιαίτερος τη χρονική περίοδο 1990-95 και συνεχίζονται ως σήμερα. Κατά την ίδια χρονική περίοδο, δηλαδή, που σηματοδοτείται από την πτώση της Ε.Σ.Σ.Δ., οπότε και πραγματοποιείται διεθνώς μια οικονομική πολιτική η οποία έχει οδηγήσει στη συρρίκνωση των εισοδημάτων πολλών εργαζομένων, καθώς και μια πολιτική που καθιστά την εργασία επισφαλής μέσω των συνεχών και ανανεούμενων συμβάσεων. Οι συμβασιούχοι, για παράδειγμα, λαμβάνουν τον μισθό τους από τον τρίτο μήνα και μετά (στην καλύτερη περίπτωση φυσικά, και εφόσον τον λάβουν) από τότε που ξεκινούν να εργάζονται. Μάλιστα, αν η εργασία τους απαιτεί κάποιες μετακινήσεις, πρέπει να τις πληρώσουν απ' την τσέπη τους και μετά από καιρό να τις πληρωθούν. Πώς αυτοί οι εργαζόμενοι θα αντεπεξέλθουν στις οικονομικές τους υποχρεώσεις ώσπου να πληρωθούν για την εργασία που έχουν ήδη αρχίσει να προσφέρουν; Αν έχουν ένα οικογενειακό δίκτυο βοήθειας, μέσω αυτού. Διαφορετικά, μέσω των τραπεζών! Με άλλα λόγια, τα τραπεζικά δάνεια αποτελούν τους χρηματοδότες των αντεργατικών πολιτικών που εφαρμόζονται και εντείνονται κατά την ίδια αυτή περίοδο. Δεν είναι προφανώς τυχαίο ότι τα δυο αυτά γεγονότα (η αύξηση των κερδών των τραπεζών, με τη συνακόλουθη μη παρέμβαση του κράτους-ρυθμιστή, και η επίθεση στα εργασιακά κεκτημένα) πραγματοποιούνται την ίδια χρονική περίοδο.

Οι τράπεζες, λοιπόν, επιτελούν έναν ουσιαστικό ρόλο στη διατήρηση/ενίσχυση της οικονομικής πολιτικής που εφαρμόζεται και, κατά συνέπεια, των ευρύτερων πολιτικών επιλογών, αφού απορροφούν τους κραδασμούς και προσφέρουν σανίδα σωτηρίας στο υπάρχον πολιτικό-οικονομικό σύστημα. Διότι, χωρίς το δάνειο, η διαμαρτυρία θα ήταν πιο έντονη, αφού θα ετίθετο άμεσο βιοποριστικό πρόβλημα για τους εργαζόμενους. Όταν όμως τα... κουτσοβολεύουν (μεταθέτουν δηλαδή τα προβλήματά τους) μέσω των δανείων, η διαμαρτυρία διατυπώνεται απλώς μέσα σε φιλικές συζητήσεις, ενώ οι τράπεζες συνεχίζουν να κερδοσκοπούν πάνω στα αδιέξοδα των εργαζομένων. Αυτά

22. Εξαιρούνται τα επιτόκια υπερημερίας.

που δημιουργεί ή επιτείνει η εκάστοτε κυβερνητική οικονομική πολιτική.

Έτσι, για να κλείσω επανερχόμενη στον Δικηγόρο του Διαβόλου, το επιχείρημα «Μα, ελεύθερη αγορά έχουμε, πώς να παρέμβει το κράτος;», απλώς προσφέρεται ως περαιτέρω ενίσχυση της κυβερνητικής οικονομικής πολιτικής. Διότι, όπως είδαμε, είναι προς το συμφέρον του κράτους η (κερδοσκοπική) λειτουργία των τραπεζών. Αντίστοιχα, λοιπόν, τις ενισχύει *επιλέγοντας να απέχει* ρυθμιστικά ώστε να κάνουν αυτές ό,τι τους αρέσει. Επιλογή είναι, όχι κανόνας της ελεύθερης αγοράς. Διότι η εύρυθμη λειτουργία της ελεύθερης αγοράς *απαιτεί* την ελάχιστη, έστω, απαραίτητη παρέμβαση του κράτους. Άλλωστε, αν πράγματι η μη παρέμβαση του κράτους δικαιολογούνταν λόγω της ελεύθερης αγοράς, τότε γιατί αυτό παρεμβαίνει όταν οι ίδιες οι τράπεζες κινδυνεύουν με κατάρρευση ακριβώς λόγω των «ελεύθερων» δραστηριοτήτων τους; Γιατί στην πρόσφατη κρίση που έχει ξεσπάσει στο τραπεζικό σύστημα οι κυβερνήσεις όλης της Ε.Ε. και των Η.Π.Α. έσπευσαν να στηρίξουν τις υπό πτώχευση τράπεζες χρηματοδοτώντας τις με πολλά εκατομμύρια ευρώ από τον κρατικό τους προϋπολογισμό, αφού πρώτα αυτές και τα στελέχη τους έχουν κερδοσκοπήσει χωρίς όριο; Ή, γιατί ισχυροί πολιτικοί έχουν προνομιακές σχέσεις με μεγάλες τράπεζες²³;

Ας μην γελιόμαστε. Τα διάφορα ψευδοεπιχειρήματα είναι άκυρα στην ουσία τους αλλά ιδεολογικοποιούνται και, συνεπώς, νομιμοποιούνται λόγω της εκφοράς τους από δήθεν σοβαρούς αναλυτές της οθόνης της *τηλεόρασης* – να που η τηλεόραση ξανάρθε στην κουβέντα μας: τα κομμάτια του παζλ ενώνονται σιγά-σιγά. Είναι απλά τα πράγματα: οι ανεπίσημοι τοκογλύφοι θίγουν τα κέρδη των οργανωμένων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, αλλά και τις κρατικές πολιτικές. Έτσι, οι τράπεζες πρέπει να είναι οι μόνες που κάνουν αυτή τη δουλειά. Αλλιώς, πώς θα είναι αποτελεσματικές στη στήριξη των κρατικών πολιτικών μέσω δανείων; Άρα, το κράτος πρέπει να τις στηρίζει. Η ουδετερότητά του έχει ήδη... τοποθετηθεί!

Πρέπει να τονιστεί ότι το σημαντικότερο κέρδος του κράτους από τη

23. Όπως ανακοινώθηκε στον Τύπο, ο τέως πρωθυπουργός της Βρετανίας Τόνι Μπλερ ανέλαβε σύμβουλος της διοίκησης της αμερικανικής τράπεζας J.P. Morgan, γνωστή στην Ελλάδα και από το σκάνδαλο των δομημένων ομολόγων. Ο ίδιος δήλωσε ότι θα παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες προς την τράπεζα «για τις πολιτικές και οικονομικές αλλαγές που φέρνει η παγκοσμιοποίηση», και η J.P. Morgan ανακοίνωσε ότι ο Μπλερ «θα παρέχει στρατηγικές συμβουλές, αναλύσεις σε θέματα παγκόσμιας πολιτικής και εκτιμήσεις για αναδυόμενες αγοραστικές τάσεις». Όπως αναφέρεται, ο πρώην πρωθυπουργός θα εργάζεται part-time ως ανώτατος ειδικός σύμβουλός με ετήσιες αποδοχές που θα φτάνουν τα 750.000 ευρώ (www.in.gr, 10/01/2008, Ελευθεροτυπία 11/01/2008)